

Národní technické muzeum pokračuje v budování Muzea železnice a elektrotechniky NTM, které vznikne v areálu bývalých dílen u pražského Masarykova nádraží. Projekt významně rozšíří možnosti prezentace technického dědictví a nabídne moderní expozice věnované historii železnice, elektrotechniky a sdělovací techniky. Vznikne tak muzejní komplex, který nemá v České republice obdoby.

Národní technické muzeum spolu s Ministerstvem kultury při přípravě realizace Muzea železnice a elektrotechniky NTM přistupuje k této problematice velmi zodpovědně a lze konstatovat, že tento postup je správný! Obdobný postup památkové obnovy byl zvolen i u rekonstrukce historické budovy Národního muzea na Václavském náměstí realizované v letech 2012 až 2018. Kvalitní výsledek této rekonstrukce je všeobecně znám, a je proto příkladem.

Národní technické muzeum při přípravě Muzea železnice a elektrotechniky NTM zcela logicky jako muzejní instituce upřednostňuje památkovou ochranu všech stávajících budov areálu, neboť se jedná o jedny z nejcennějších industriálních železničních staveb v Praze a díky tomu se stávají exponátem č.1. Podstatná část těchto budov vznikla v době těsně před příjezdem prvního vlaku do Prahy v roce 1845. V souladu se zákonem o státní památkové péči č. 20/87 Sb., ve znění pozdějších předpisů nelze tyto stavby radikálně upravovat. Připravovaná konverze areálu bývalých dílen ČSD – budoucího Muzea železnice a elektrotechniky NTM – vrátí těmto historickým železničním budovám degradovaným dlouhodobým provozem s některými nevhodnými přístavbami z druhé poloviny 20. století původní vzhled. Bohužel budoucí Muzeum je těžce omezeno funkčními dopravními stavbami ve svém nejbližším okolí jako je magistrála a nové železniční spojení. V současné době je již několik let dokončena památková obnova střešního pláště s břidlicovou krytinou, kterou bylo nezbytné udělat v předstihu.

Nyní pár slov k vlastnímu projektu. Mezi severní a jižní budovou areálu vznikne zastřešené centrální kolejiště se třemi kolejemi o délce 150 metrů, které zde historicky jsou a které umožní vystavení nejrozměrnějších exponátů muzea – cca 40ti kolejových vozidel vážících až 90 tun. Na tento centrální prostor budou již v historických stavbách navazovat další expozice věnované historii železniční dopravy. Novostavba v uzavřeném dvoře, kde v přízemí bude hlavní společenská hala Muzea, je ve čtyřech podlažích určena pro expozice elektrotechniky a sdělovací techniky po vzoru zahraničních muzeí. Mnohá zahraniční muzea mají právě spojené expozice železnice a elektrotechniky, především sdělovací techniky, používané na železnici. Vzorem pro NTM je například muzeum železnice v Norimberku nebo železniční muzeum v Kjóto v Japonsku. Obě tato muzea jsou též vybudována v bývalých železničních výtopnách a opravnách.

Vybudovat nové muzeum v historických památkově chráněných industriálních budovách není zrovna lehký úkol. Za tímto účelem pořídilo NTM v roce 2018 architektonickou studii Muzea železnice a elektrotechniky NTM formou zaměstnaneckého díla provedenou autorizovaným architektem. Tato studie na základě kurátorských záměrů expozice železnice a expozice elektrotechniky primárně navrhuje hmotové a dislokační řešení. Tato architektonická studie byla též několikrát prezentována i politické reprezentaci, tedy ministrům kultury a dopravy, předsedům vlády ČR a také podvýboru pro kulturu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V hlavní budově NTM je také již několik let vystaven model budoucího Muzea železnice a elektrotechniky NTM, na kterém si lze ověřit především hmotové a dispoziční řešení budoucího Muzea v kontextu dopravního zatížení daného místa. Spolu s dalšími materiály sloužila předmětná architektonická studie jako podklad pro zařazení do programu „Péče o národní kulturní dědictví“, schváleného nejen Ministerstvem kultury, ale také usnesením vlády České republiky v lednu 2019 a potvrzeného opět vládou ČR v prosinci 2024. Na základě tohoto materiálu vláda ČR rozhodla o celkové finanční dotaci, a to na základě předběžného rozpočtu, a právě i na základě této předložené architektonické studie.

V současnosti probíhá výběr Generálního projektanta. V probíhajícím zadávacím řízení slouží architektonická studie Muzea železnice a elektrotechniky NTM jako závazné hmotové a dislokační řešení, které je podkladem pro další činnost Generálního projektanta. Zvolený přístup umožní eliminovat rizika spojená s realizací stavby v památkově chráněném areálu a se složitým provozním prostředím v okolí a současně nebrání generálnímu projektantovi k invenčnímu řešení. Počítáno je s variantním řešením fasády novostavby a zastřešení dvorany, a to nejen z důvodu architektonického řešení, ale i za účelem optimalizace energetické náročnosti.

Generální projektant v rámci své činnosti vypracuje projektovou dokumentaci pro povolení záměru (stavby), zajistí jeho vydání a v neposlední řadě připraví tzv. tendrovou dokumentaci pro výběr Generálního zhotovitele stavby. Ten následně zajistí realizaci projektu systémem Design & Build, tedy včetně detailní prováděcí dokumentace a samotné výstavby Muzea.

Rozhodnutí realizovat projekt metodou D&B vyplynulo z pečlivého vyhodnocení rizik spojených s realizací v památkově chráněném areálu a se složitým provozním prostředím v centru Prahy. V průběhu příprav jsme prostudovali a navštívili řadu projektů, kde investoři metodu D&B aplikovali a seznámili jsme se postupy, zkušenostmi i riziky a výhodami. Pro náš projekt jsme po řadě konzultací (ČVUT, NKÚ) a posouzení všech aspektů akce zvolili metodu D&B s Generálním projektantem, tedy tzv. hybridní, nikoli „čistou“ D&B. Zvolená metoda umožní propojit finální projektování a realizaci v jednom smluvním celku, čímž bude jasně určena odpovědnost zhotovitele za výsledné dílo, a sníží se tak i riziko vícenákladů. K tomuto nás vedla i zkušenost z realizace našeho Centra stavitelského dědictví v Plasích, kde se již více jak 8 let snažíme soudní cestou přimět zhotovitele k opravě velmi nekvalitně provedených omítek.

K architektonické studii Muzea železnice a elektrotechniky NTM má již Národní technické muzeum vydané souhlasné závazné stanovisko z hlediska státní památkové péče. Zároveň je Muzeum již stabilizované v územním plánu této oblasti. Máme již také hotové mnohé technické průzkumy i zjišťovací archeologický průzkum areálu. V průběhu prací bude variantně řešena fasáda novostavby a dále zastřešení dvorany, a to nejen z důvodu architektonického řešení, ale i za účelem optimalizace energetické náročnosti a dosažení optimálního poměru mezi investičními a provozními výdaji. Podklad pro toto zpracovalo Univerzitní centrum energeticky efektivních budov ČVUT v Praze (UCEEB). Výše popsany postup veřejné zakázky na generálního projektanta byl na jaře letošního roku předmětem

transparentně provedené předběžné tržní konzultace uveřejněné na profilu zadavatele v souladu se zákonem.

Z celkové hodnoty 1,9 miliardy Kč na výstavbu Muzea železnice a elektrotechniky je počítáno přibližně s třetinou z této částky na vybudování vlastní expozice železnice a expozice elektrotechniky a na nezbytné restaurování exponátů, které již probíhá.

Národní technické muzeum o projektu dlouhodobě, již od roku 2019, informuje prostřednictvím výstav, přednášek a dnů otevřených dveří v samotném areálu. Současně probíhají přípravné práce, restaurování sbírkových předmětů a úpravy technické infrastruktury. Projekt představuje jednu z nejvýznamnějších kulturních investic státu v oblasti technického dědictví a navazuje na tradici velkých rekonstrukcí, jakou byla například revitalizace Národního muzea.

Podrobnosti o projektu a jeho realizaci viz web NTM

Národní technické muzeum
www.NTM.cz